

Pravidla chovu morčat

Cílem tohoto textu je poskytnout zájemcům o chov morčat v Českém svazu chovatelů, z. s. (dále jen ČSCH) závazná pravidla zájmového chovu morčat, která by zajistila určitou úroveň chovu zvířat s ohledem na jejich životní pohodu a chovatelské cíle. Pravidla jsou aktualizována k 1. 1. 2025.

I. Výklad pojmů

- a) Předmětem chovu jsou rozuměni příslušníci druhu morče domácí (*Cavia aperea var. porcellus*), dále jen „morčata“.
- b) Chovatelem se pro účely těchto pravidel rozumí fyzická či právnická osoba, která je řádným členem ČSCH.
- c) Životní pohoda je stav, kdy zvíře netrpí zbytečným stresem a má možnost projevit své přirozené chování.
- d) Pro naše účely se chovem především rozumí odchov mláďat.
- e) Průkaz původu (dále jen „PP“) je listina oficiálně vydávaná chovatelem dle registračního řádu a zaručující původ zvířete.
- f) Výpis předků (dále jen „VP“) je neoficiální listina vydávaná chovatelem u vrhů, kterým nelze vydat PP.
- g) Posuzovatel je osoba odborně způsobilá k hodnocení plemen a zbarvení morčat jak na výstavách, tak při registraci chovných zvířat.
- h) Standard obsahuje popis uznaných plemen a zbarvení morčat.

II. Podmínky držení zvířat

- a) Je nezbytné morčata chovat v podmínkách odpovídajících jejich fyziologickým i etologickým potřebám a neohrožovat jejich životní pohodu.
- b) Morčata jsou sociálně žijící zvířata a je vhodné je chovat ve skupinách, ve kterých mohou rozvíjet své vrozené komunikační schopnosti a sociální vztahy. Toto ustanovení se netýká zvířat nepřizpůsobivých, anebo těžce nemocných, pro něž je soužití ve skupině přítěží a zdrojem stresu. Netýká se ani dočasně oddělení březích samic, nemocných zvířat či karantény nových zvířat.
- c) Velikost ubikace pro jedince, který z některého z výše uvedených důvodů žije (dočasně) samostatně, by neměla být menší než 60x40x35 cm (délka x šířka x výška). Velikost dočasné ubikace pro ubytování dvou na sebe zvyklých dospělých morčat by neměla být menší než 80x50x35 cm. S každým dalším morčetem ve skupině by měla být plocha úměrně zvětšena. Trvalé ubytování by mělo morčatům poskytovat dostatek obytné plochy.
- d) Vybavení ubikace by mělo umožňovat morčatům dostatek pohybu a mělo by být uzpůsobené tak, aby se předešlo možným zraněním.
- e) Umístění ubikace by mělo být takové, aby morčata nestrádala ani přílišným horkem, ani chladem. Neměla by být vystavena přímému působení průvanu ani slunce bez možnosti úkrytu.
- f) Je naprosto nezbytné umožnit morčatům neustálý přístup k pitné vodě a zajistit jim kvalitní výživu, která předchází zdravotním problémům jako je přerůstání zubů nebo důsledky nedostatečného příjmu vitamínu C.
- g) V případě nemoci či podezření na nemoc je povinností chovatele poskytnout potřebnou zdravotní péči včetně návštěvy veterinárního lékaře. V případě podezření na infekční chorobu neprodleně přestat nabízet zvířata ze svého chovu a omezit účast vlastních zvířat na výstavách a expozicích.

III. Obecné podmínky chovu

- a) Je nezbytné, aby chovatel dodržoval podmínky registrovaného chovu. Veškerou administrativu s tím spojenou je vhodné vyřizovat včas.
- b) Chovatel by měl odchovávat především morčata s průkazem původu. Odchovávat mláďata bez průkazu původu (tedy s VP) je povoleno, avšak pouze v míře nezbytně nutné k dosažení chovatelského cíle. Odchov mláďat s VP není primárním účelem chovu.
- c) Pokud vrh splňuje podmínky pro vydání řádného PP, je chovatel povinen vystavit PP všem mláďatům ve vrhu. Pokud se jedná o vrh s VP, vystavuje VP opět všem mláďatům. Nelze vystavovat části mláďat z jednoho vrhu PP a části VP nebo některá mláďata nechat bez PP/VP. Forma PP nebo VP může být listinná i elektronická.
- d) Nový majitel má nárok k zakoupenému zvířeti dostat i doklad původu. Doklad o původu je součástí ceny zvířete a nelze jeho vydání zvlášť zpoplatňovat. U zvířat, která nejsou určena k dalšímu chovu, může chovatel novému majiteli předat doklad původu pouze v rozsahu údajů o zvířeti, bez uvedení rodokmenové části. V souladu s registračním řádem je možné také do dokladu původu uvést, že zvíře neodpovídá standardu.
- e) Není přípustné, aby chovatel v rodokmenech záměrně uváděl falešné údaje. To platí nejen pro PP ale i pro VP vydávané chovatelem.
- f) Zvířata vhodná k dalšímu chovu je potřeba vybírat s ohledem na jejich vývoj, zdravotní stav a povahu. Je nepřípustné, aby chovatel prováděl odchovy na chronicky nemocných zvířatech, zvířatech agresivních atp.
- g) Výběr vhodného spojení dvou zvířat by měl být prováděn s ohledem na cíl chovu a na základě znalostí zdravotního pozadí předků zvířat a dědičnosti požadovaných znaků, jakož i případných problémů souvisejících s danými znaky. Zejména se toto ustanovení týká plemene saténové, zbarvení dalmatin a šiml.
- h) Při běžných chovech je dávána přednost nepříbuzenské plemenitbě. Užší příbuzenská plemenitba by měla být podložena chovatelským cílem a měli by ji provádět pouze zkušení chovatelé. Užší příbuznost (zejména spojování sourozenců nebo rodičů s mláďaty) není doporučována až na případy, kdy je nezbytná pro dosažení chovatelských cílů (např. novošlechtění recesivní vlastnosti).

IV. Krytí zvířat

- a) Minimální věk pro první krytí samice je 6 měsíců. Minimální váha je 800 g, u velkých plemen typu cuy 1 700 g.
- b) Minimální věk pro krytí samcem je 5 měsíců. Minimální váha je 800 g, u velkých plemen typu cuy 1 700 g.
- c) Poslední krytí může u samice proběhnout maximálně do dovršení 4 let věku.
- d) Ideální počet vrhů na jednu samici je 4–5 vrhů. Maximální povolený počet vrhů na jednu samici je 6 vrhů, vždy s ohledem na její aktuální kondici a zdravotní stav.
- e) Pro zachování genetické variability populace je doporučený počet krytí jedním samcem do 20 uskutečněných vrhů za život. V případě, že se jedná o chovatelsky cenného samce, je doporučené maximum 25 vrhů.

V. Odchov zvířat

- a) Je třeba brát ohled na březost samice a uchránit ji zbytečných stresů, které by mohly mít vliv na zdraví narozených mláďat. V době březosti a odchovu mláďat je potřeba poskytnout samici dostatek kvalitní a snadno stravitelné stravy.
- b) Minimální věk pro odstav mláďat jsou 4 týdny s ohledem na jejich hmotnost a zdravotní stav. Mláďata by měla být předávána novým majitelům ve věku min. 5 týdnů a o hmotnosti min. 250 g, u plemene cuy

450 g. Mláďata samčího pohlaví je nutné oddělit od sester a matky v průběhu 4.–5. týdne, dle jejich vyspělosti.

- c) Mezi úplným odstavením mláďat a dalším krytím stejné samice by měl chovatel samici dopřát dostatečný čas, aby se dostala zpátky na původní kondici, a to nejméně 2 měsíce. Pokud na samici nebyla březost dostatečně zřetelná, porodila v přítomnosti samce a byla jím rovnou znovu nakryta, jsou přípustné dva vrhy za sebou, ale pak je nezbytná delší pauza (min. 3 měsíce od odstavu). Řetězení porodů (opakované porody v řadě za sebou) je zakázáno.

VI. Závěrečná ustanovení

- a) Cílem každého chovatele by měl být odchov zvířat s PP, bez zdravotních problémů, s vyrovnanou povahou a odpovídajícího vzhledu. Cílem naopak není produkce krmných zvířat, zvířat pro prodej v obchodech se zvířaty nebo pro další produkci mláďat bez dokladů původu.
- b) Nedodržováním těchto pravidel se chovatel vystavuje nebezpečí kárných opatření.
- c) Při soustavném či opakovaném nedodržování těchto pravidel je možné proti chovateli vést kárné řízení dle Stanov ČSCH.
- d) Výjimku z pravidel je možné udělit v případě, že ji schválí Ústřední odborná komise chovatelů hlodavců.